

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Tullia-alan ammattitutkinnon uudistamisprojekti (voimaan 1.1.2027)

Ensimmäinen webinaari 11.9.2025

Tomi Ahokas
Ammatillinen koulutus
Opetushallitus

Sisältö

- Uudistamisen aikataulu ja työskentelytapa
- Kaikkia ammatti- ja erikoisammattitutkintojen peruste uudistuksia koskevat lähtökohdat
- Muut ammatillisen koulutuksen uudistukset
- Tullialan ammattitutkinnon uudistamisen lähtökohdat

Uudistamisen aikataulu ja työskentelytapa

Kaikille avoimet mahdollisuudet osallistua tullialan ammattitutkinnon uudistamiseen

- <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tullialan-ammattitutkinnon-perusteet>
 - Kehittämisehdotuksien antaminen uudistamisprojektin Webropol-linkin kautta tai suoraan tomi.ahokas@oph.fi.
 - Webinaareihin osallistuminen.
 - Luonnostelmien edistymisen seuraaminen (myös kaikki muut materiaalit lisätään sivuille).
 - Viralliseen lausunnon antaminen luonnoksesta keväällä 2026.

Tullialan ammattitutkinnon uudistamisaikataulu

1. Tieto työn aloituksesta, aikatauluista ja osallistumismahdollisuuksista alan toimijoille **8/2025**
2. Webinaari 1./4. **11.9.2025** (uudistuksen lähtökohdat ja aikataulut)
3. Webinaari 2./4. **11.12.2025** (ensimmäisten luonnostelmien esittely kehittämissuositusten pohjalta)
4. Webinaari 3./4. **29.1.2026** (luonnostelmien esittely ennen lausuntokierrosta)
5. Lausuntokierros **16.3.-10.4.2026** (lausuntokierroksen jälkeen perusteen viimeistely palautteiden perusteella)
6. Uudet tutkinnon perusteet käännettäväksi ruotsiksi **toukokuussa 2026**
7. Webinaari 4./4. **22.10.2026** (lopullisten uusien sisältöjen esittely)
8. Uusien tutkinnon perusteiden julkaisu viimeistään **1.10.2026**
9. Uudet tutkinnon perusteet voimaan **1.1.2027**

11.9.2025 | Opetushallitus

Palautteen ja kehittämisehdotusten keräämistä, webinaareja, keskusteluja alan toimijoiden kanssa (myös turvallisuus- ja tullialan työelämätoimikunta) ja luonnostelmien hahmottelua koko projektin ajan.

Webinaarit toimivat projektin välietappeina

- Webinaari 1./4. **11.9.2025**
 - Lähtökohdat työlle, työskentelytapa ja aikataulut
- Webinaari 2./4. **11.12.2025**
 - Ensimmäinen luonnostelma (hahmotelma rakenteesta ja kerätyt havainnot tutkinnon osittain)
- Webinaari 3./4. **29.1.2026**
 - Luonnostelman käsittely ennen 16.3.2026 alkavaa lausuntokierrosta
- Webinaari 4./4. **22.10.2026**
 - Lopullisen version käsittelyä ennen perusteen voimaantuloa.

Mitä tapahtuu seuraavaksi (ennen seuraavaa webinaaria 11.12.2025)

- Perusteprojektin markkinointi jatkuu
 - Erittäin tärkeää saada kattavasti kehittämisideoita lisää.
 - Webinaarin materiaalit lisätään projektin sivulle
- Olemassa olevan tiedon keräämistä ja analysointi. Keskustelut tullialaan liittyvien toimijoiden kanssa uudistamistarpeista.
- Nykyisten sisältöjen kirjoittaminen helpommin muokattavaan muotoon.
- **Toinen webinaari 11.12.2025**
 - Kooste kehittämis ehdotuksista ja tehdyistä havainnoista yksittäisen tutkinnon osan tasolla sekä hahmotelma tutkinnon rakenteesta.

Lähtötiedot tutkinnon kehittämiseksi (1/2)

- Ammatillisista tutkinnoista löytyy runsaasti tilastotietoa
 - Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritukset ja niiden järjestäjät.
 - Numeraalista opiskelija- ja työelämäpalautetta.
 - Työelämätoimikuntien tilannekuvat.

Lähtötiedot tutkinnon kehittämiseksi (2/2)

- Muu alakohtainen tieto
 - Lainsäädäntö, strategiat, alan sisäiset suunnitelmat jne.
 - Selvitykset, arvioinnit, opinnäytetyöt
 - Tullialalta julkisista lähteistä saatavilla olevaa tietoa huomattavasti vähemmän moneen suurempaan alaan nähden. Tämän vuoksi alan ammattilaisten kehittämis ehdotukset erityisen suuressa roolissa.

**Kaikkia ammatti- ja
erikoisammattitutkintojen
peruste uudistuksia koskevat
lähtökohdat**

A decorative graphic consisting of thick, wavy lines in blue and green. The lines curve and overlap, creating a sense of movement and flow. The blue lines are on the left and right sides, while a prominent green line curves across the middle and right side of the page.

Kaikkia ammatti- ja erikoisammattitutkintoja koskevat muutokset 2027 mennessä

- Ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin lisätään yhteisiä digivihreään siirtymään liittyviä valinnaisia tutkinnon osia.
- Tutkintojen joustavuutta yhdenmukaistetaan tutkintojen välillä.
- Sisältöuudistuksien yhteydessä tehdään myös nämä:
 - Osaamispisteet muutetaan 15, 30 ja 45 laajuisiksi.
 - Vaadittava osaaminen kuvataan ammattitaitovaatimusten listana (tähän mennessä eroteltu ammattitaitovaatimukset ja kriteerit)

Esimerkki uudesta osaamisen kuvaustavasta (kyberturvallisuuden edistäminen, 30 osp)

Lihavoitu teksti = väliotsikko

Ammattitaitovaatimukset luettelona

Ammattitaidon osoittamistavat tarkentavat osaamisen osoittamistapoja

Kyberturvallisuuden nykytilan analyysi

Opiskelija

- tunnistaa kyberturvallisuuden osa-alueita, käsitteitä ja yhteiskunnan keskeisiä toimijoita
- seuraa ajankohtaisia kyberturvallisuusriskejä ja niihin varautumista
- selvittää ja hyödyntää kyberturvallisuuteen liittyviä säädöksiä ja ohjeita
- noudattaa säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tuntee organisaation eri toimijatasojen vastuut ja velvollisuudet kyberturvallisuuden näkökulmasta
- selvittää organisaation kyberturvallisuuden keskeisiä teknisiä ratkaisuja ja merkityksellisiä tietoja vastuualueensa näkökulmasta
- analysoi vastuualueensa nykyisiä työprosesseja ja -käytäntöjä kyberturvallisuuden näkökulmasta
- tunnistaa vastuualueensa kyberturvallisuuden nykytilan vahvuuksia ja kehittämiskohteita

Kyberturvallisuuskulttuurin edistäminen

Opiskelija

- kannustaa avoimeen keskusteluun ja viestii vastuualueellaan kyberturvallisuuden merkityksestä sekä keskeisistä kyberturvallisuuden edistämisen toimenpiteistä
- edistää tietojen käsittelyn ja säilyttämisen turvallisia käytäntöjä
- arvioi oman vastuualueensa kyberturvallisuusriskejä, niiden todennäköisyyttä ja varautumiskeinoja
- havainnoi toimintaa ja osaa raportoida poikkeamista
- osaa toimia kyberuhkatilanteessa roolinsa mukaisesti
- luo ja päivittää vastuualueensa suunnitelmia ja toimintaohjeita kyberuhkatilanteiden varalle yhteistyössä työyhteisön kanssa sekä seuraa niiden toteutumista
- selvittää henkilöstön kyberturvallisuusosaamisen tasoa eri tapoja hyödyntäen
- suunnittelee ja toteuttaa toimenpiteitä henkilöstön kyberturvallisuusosaamisen kehittämiseksi.
- suunnittelee kyberturvallisuutta edistävän harjoituksen
- seuraa ja arvioi koulutus- ja kehittämistoimenpiteiden vaikutuksia
- hankkii ja hyödyntää palautetta kehittääkseen omaa kyberturvallisuusosaamistaan
- raportoi kyberturvallisuuden edistämisen toimenpiteistä ja tekee kehittämissuhteita.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä edistämällä vastuualueensa kyberturvallisuutta alansa työpaikan työympäristössä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Digitaalisen ja vihreän siirtymän osaamisen uudet valinnaiset tutkinnon osat

Ammattitutkinnot

- Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osaamispistettä
- Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osaamispistettä
- Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osaamispistettä

Erikoisammattitutkinnot

- Digitalisaation edistäminen, 30 osaamispistettä
- Kehittyvien teknologioiden kokeilu, 30 osaamispistettä
- Kiertotaloustoiminnan kehittäminen, 30 osaamispistettä
- Kyberturvallisuuden edistäminen, 30 osaamispistettä

Tutkinnon osien tarkempi sisältö: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/digivihreat-tutkinnon-osat>

Tutkinnon osien toimeenpanowebinaarin 11.9.2025 materiaalit:

<https://tapahtumat.oph.fi/digivihrean-kaksoissiirtyman-tutkinnon-osien-webinaari1/FI>

Kaikkiin ammattitutkintoihin lisättävät valinnaiset tutkinnon osat (2027 mennessä)

- Lopulliset versiot tutkinnon osista
 - Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osp ([linkki](#))
 - Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osp ([linkki](#))
 - Vihreään siirtymän edistäminen, 15 osp ([linkki](#))

Kaikkiin erikoisammattitutkintoihin lisättävät valinnaiset tutkinnon osat (2027 mennessä)

- Lopulliset versiot tutkinnon osista
 - Digitalisaation edistäminen, 30 osp ([linkki](#))
 - Kehittyvien teknologioiden kokeilu, 30 osp ([linkki](#))
 - Kyberturvallisuuden edistäminen, 30 osp ([linkki](#))
 - Kiertotaloustoiminnan kehittäminen, 30 osp ([linkki](#))

Yhteinen joustavuus tutkinnon rakenteessa

- Kaikki ammatti- ja erikoisammattitutkinnot tulevat sisältämään nämä vaihtoehdot
 - Tutkintoon voi valita tutkinnon osan **toisesta perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta**.
 - Tutkintoon voi sisällyttää ammatillista osaamista tukevia **korkeakouluopintoja**.
 - Tutkintoon voi sisällyttää **paikallisen tutkinnon osan**.

Tässä esityksessä myöhemmin lisää tullialan ammattitutkinnon rakenteesta ja näiden uusien tutkinnon osien ja joustavuuden lisäämisestä ->

Muut ammatillisen koulutuksen uudistukset

Rahoitusmuutokset (1/3)

- Opiskelijavuosiin perustuva rahoitus **70 % → 50 %**
- Tutkinnoista ja tutkinnon osien osaamispisteistä saatava rahoitus **20 % → 30 %**
- Tutkinnon tai tutkinnon osien suorittaneiden työllistymisestä ja jatko-opiskelusta saatava rahoitus **7 % → 18 %**
- Opiskelija- ja työelämäpalaute **3 % → 2 %**

Rahoitusmuutokset (2/3)

- Rahoitukseen vaikuttavat myös erilaiset painokertoimet. Esimerkiksi:
 - tutkintotyyppi (pt, at ja eat)
 - kustannusryhmä (eri alat)
 - pohjakoulutus.
- Rahoitusta myönnetään työllistymisestä ja jatko-opiskelusta sekä koko tutkinnon että yksittäisten tutkinnon osien suorittamisen perusteella. Tämä kannustaa tarjoamaan opiskelijalle juuri sen verran koulutusta kuin hän tarvitsee.

Rahoitusmuutokset (3/3)

- Voimaantulo rahoitusmuutoksille 1.1.2026
- Koulutuksen järjestäjillä paras arvio, kuinka rahoitusmuutokset vaikuttavat heidän toimintaan.
- 120 miljoonan leikkaus
 - Ammatilliseen koulutukseen kohdistuu vuonna 2025 yhteensä 120 miljoonan euron sopeutustoimet.
 - Säästö toteutetaan siten, että rahoituksen ja opiskelijapaikkojen vähennyksiä ei kohdenneta perusopetuksen päättävien nuorten eikä vailla ammatillista perustutkintoa olevien koulutukseen.

Toiminnanohjauksen kokeilu 1.1.2026– 31.12.2033

- Kokeiluun valitaan enintään 40 ammatillisen koulutuksen järjestäjää (yhteensä 134 järjestäjää).
- Kokeiluun osallistuvat koulutuksen järjestäjät saavat nykyistä vapaammin järjestää lähes kaikkia ammatillisia tutkintoja.
- Kokeilussa kevennetään järjestämislupasäätelyä, mikä vähentää koulutuksen järjestäjien ja opetushallinnon normitaakkaa ja hallinnollista työtä.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää neljän vuoden välein koulutuksen järjestäjien kanssa neuvottelut koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua koskevista tavoitteista.

Muita muutoksia lainsäädäntöön

- Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman laatimista ei enää vaadita koulutuksen järjestäjiltä 1.1.2025 alkaen.
- Työelämätoimikuntia koskevat ehdotukset poistettiin hallituksen esityksestä ja niitä jatkovalmistellaan omana erillisenä kokonaisuutenaan.
 - Seuraavalla dialla tätä teemaa edistävästä työryhmästä lisää →

Uudet OKM:n asettamat työryhmät 1.1.2025– 31.1.2026 (yhteensä 4 ryhmää)

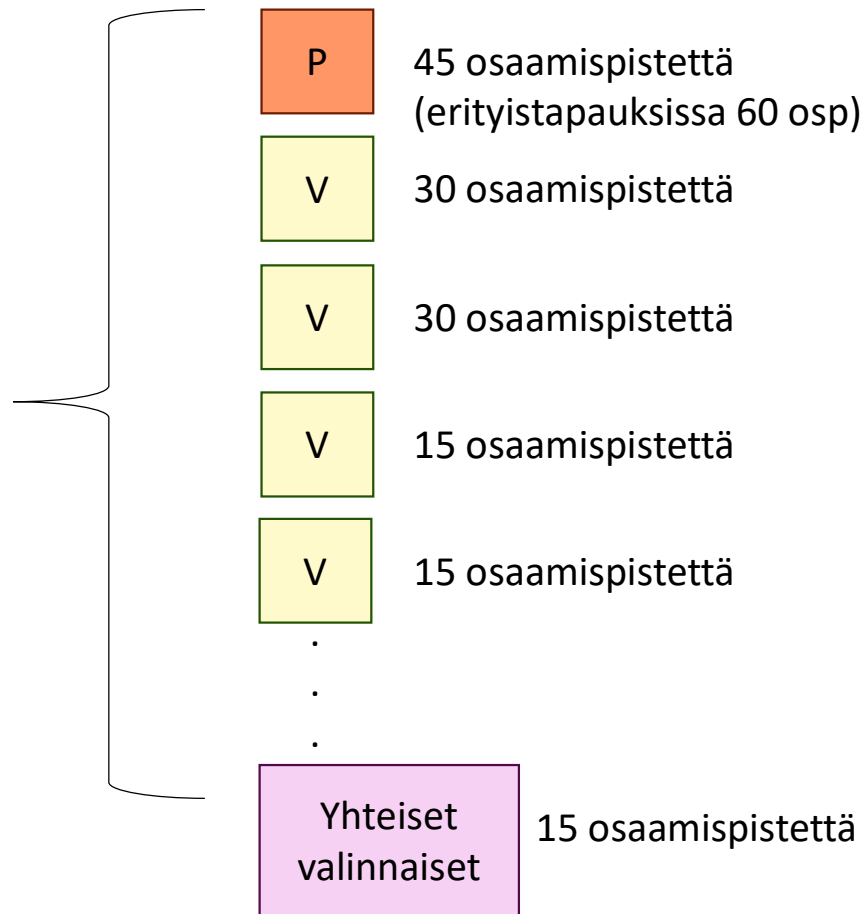
- Työryhmä työelämäyhteistyön uudistamiseksi ammatillisen koulutuksen järjestelmän ja tutkintorakenteen kehittämisessä
 - Työryhmän tehtävänä on mm. arvioida työelämätoimikuntatyön organisoinnin ja yhteistyön toimivuus sekä tehdä ehdotus toiminnan organisoimiseksi.
- Ammatillisen koulutuksen jatkuvaa oppimista ja työikäisten koulutustarjontaa kehittävä työryhmä
 - Työryhmän tehtävänä mm. arvioida tutkintorakenteen tarkoituksenmukaisuutta.

Tullialan ammattitutkinnon uudistamisen lähtökohdat

Tutkinnon rakenteen muodostamisen eri vaihtoehdot (1/2)

- Ammattitutkinnon laajuus on 150 osaamispistettä
- Tutkinnossa on oltava vähintään yksi pakollinen tutkinnon osa
- Tutkinnon tulee sisältää valinnaisuutta
- Osaamispisteet määräytyvät sen mukaan, mikä on niihin sisältyvän osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys suhteessa koko tutkintoon
- Yhteisten valinnaisten kokonaisuus yksinkertaisimmillaan antaa mahdollisuuden korvata yhden valinnaisen tutkinnon osan.

P = Pakollinen tutkinnon osa

V = Valinnainen tutkinnon osa

Yhteiset valinnaiset = Uudet digivihreät tutkinnon osat, tutkinnon osa toisesta tutkinnosta, korkeakouluopinnot paikallinen tutkinnon osa.

Tutkinnon rakenteen muodostamisen eri vaihtoehdot (2/2)

- Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa tutkintonimikettä voidaan käyttää tarpeen mukaan (kaikista perustutkinnoista löytyy tutkintonimike)
- Tutkintoon voi tehdä tarpeen mukaan erilaisia suuntautumisvaihtoehtoja osaamisaloilla, tutkintonimikkeillä ja näiden yhdistelmillä.
- Valinnaisille tutkinnon osille voidaan rakentaa eri tasoisia ryhmiä (esim. valittava x kpl valinnaisia tietystä ryhmästä tai voi halutessaan valita x kpl tietystä ryhmästä)
- Valinnaiset tutkinnon osat voivat olla osaamisala- tai tutkintonimikekohtaisia tai kaikille tutkinnon suorittajille yhteisiä.

Nykyinen tullialan ammattitutkinnon rakenne

^ Tullipalvelujen osaamisala (2280)	150
^ Pakolliset tutkinnon osat	135
● Tavaratuntemus	40
● Tavarantuonti	60
● Tavarantuonti	35
^ Valinnaiset tutkinnon osat	15
● Tavarantuonti	15
● Alus selvitys	15
● Yrityksen tulliasioinnin oikeellisuus	15

^ Tullivalvonnan osaamisala (2281)	150
^ Pakolliset tutkinnon osat	135
● Tavaratuntemus	40
● Tulliselvitys	35
● Liikennevirtojen tullivalvonta	60
^ Valinnaiset tutkinnon osat	15
● Varastotarkastus	15
● Tavarantarkastus	15

Nykyisen rakenteen toimivuus?

- Tullialan ammattitutkinnon suhteutuminen muihin tullialan työtehtäviin?
- Jakaantuuko työtehtävät kahdelle selvästi erilaiselle polulle?
 - Onko näiden suuntautumisien lisäksi ollut ajatuksia muista erikoistumispoluista?
 - Pitäisikö voida valita enemmän tutkinnon osia ristiin?
- Onko tutkinnon osat edelleen ajantasaisia?
 - Puuttuuko jotain työtehtäviä (tutkinnon osia)?
 - Puuttuuko tutkinnon osien sisältä jotain tärkeitä teemoja?

Muuta huomioitavaa?

- Kenelle uudistamisprojektia tulisi markkinoida?
- Muuta huomioitavaa työskentelytapoihin tai aikatauluihin?

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

Tomi Ahokas
Ammatillinen koulutus
Opetushallitus

Jos esityksestä tulee kysyttävää, niin pienellä kynnyksellä voi olla yhteydessä tomi.ahokas@oph.fi

